

2ο

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ

ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ

01

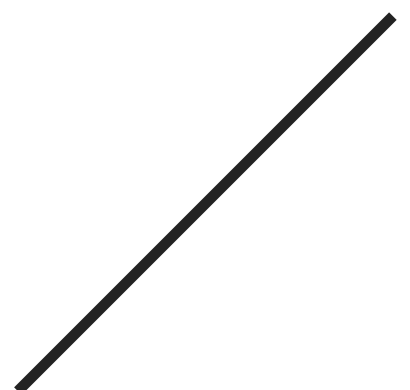
Προσωποποίηση

- « -Γεια σας βουνά με τους γκρεμνούς,
λαγκάδια με τες πάχνες
– Καλώς το τ' άξιο το παιδί και τ' άξιο
παλληκάρι –

Ο κλέφτης, Τ.Θ. 14483

- «Ο Όλυμπος κι ο Κίτσαβος, τα δυο βουνά
μαλώνουν / το ποιο να ρίξει τη βροχή, το
ποιο να ρίξει χιόνι».

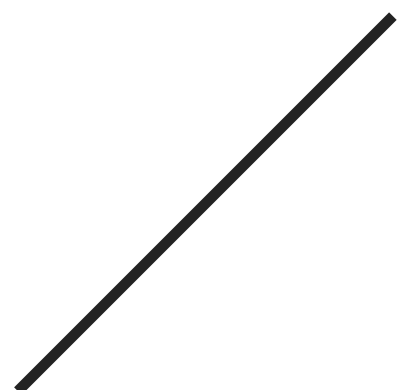
01

Προσωποποίηση

- Μακριά, (από τη θάλασσα) έλεγε, μακριά, παιδί μου, απ' το άτιμο στοιχειό! Δεν έχει πίστη, δεν έχει έλεος. Μην κοιτάς που χαμογελά, που σου τάζει θησαυρούς.

Ανδρέας Καρκαβίτσας, Η θάλασσα (.Τ.Θ. Β'Λυκείου)

- *Στο έμπα χίλιους έκοψε, στο έβγα δυο χιλιάδες, και στο καλό το γύρισμα κανέναν δεν αφήνει.
(Δημοτικό)*
- *Την ξέρω την Αθήνα. Έχω πάει χιλιάδες φορές.*
- *Τρελάθηκα από την αγωνία μου.*
- *Εκατό ασκήσεις μάς έβαλε για αύριο!*

02

Υπερβολή

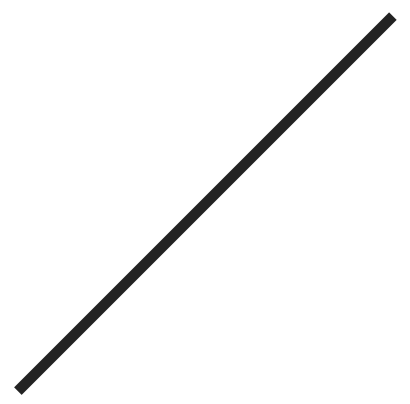
03

Χιαστό

- *Μες τις παινεμένες χώρες,
Χώρα παινεμένη.*

Κ. Παλαμάς

- «Κτυπά ο ένας άλλον με δίκοπο ξουράφι, / Και βρίζονται με τρόπο κι ευγένεια πολλή».

Γιώργος Σουρής, Οι δημοσιογράφοι

- «Να σου 'ρχονται όλες οι χοντρές της γειτονιάς και να νομίζουν ότι είναι ΤΑ μοντέλα. Και να φωνάζουν ότι το ρούχο τις παχαίνει»

Β. Παπαθεοδώρου, Στη διαπασών

04

Ειρωνεία

< 6 >

05

Ασύνδετο σχήμα

- « Πάλι κοιτάζω παλιές φωτογραφίες από διαδηλώσεις, πορείες, συγκεντρώσεις σε δρόμους, σε γήπεδα, σε πλατείες, φωτογραφίες του '65, του '68, του '74. Μέσα σε ομοιόμορφα πλήθη προσπαθώ να μεγεθύνω τις φυσιογνωμίες να ξεχωρίσω την έκφραση του κάθε ανθρώπου τη θεληματική, την ανυποχώρητη, την εξεγερμένη, την αιματοβαμμένη, τη χαρούμενη

Τίτος Πατρίκιος, Παλιές φωτογραφίες

05

Ασύνδετο σχήμα

Ονειρευότανε πύργους, αγύριστα πάρκα, παραμυθένια ταξίδια και πολλά άλλα πράγματα ανεκδιήγητα. Μα κυρίως ονειρευότανε μια μεγάλη αγάπη, που να τη γεμίσει, να τη φλογίσει, να τη λυτρώσει από όλες τις μιζέριες της καθημερινής ρουτίνας, να εξυψώσει ολόκληρη τη ζωή της στο επίπεδο της ποίησης και των ιδανικών. Περίμενε έναν ωραίο πρίγκιπα, έναν ήρωα, ένα μεγάλο ποιητή. Της έφεραν έναν καθηγητή νομικής με γκρίζα μαλλιά [...]

Οι γονείς της, το συγγενολόι, οι καλοί φίλοι του σπιτιού τής είπανε, σ' όλους τους τόνους, πως δε θα ξαναβρεί τέτοια ευκαιρία, πως λίγα κορίτσια έχουνε τη δική της τύχη, πως έπρεπε να είναι τρελλά ευτυχισμένη, πως θα έκανε μεγάλη ευχαρίστηση στους δικούς της, πως όλες οι φιληνάδες της θα κιτρίνιζαν από τη ζήλεια.

Γιώργος Θεοτοκάς, Αργώ

Η μαύρη η γυναίκα μου. Πέθανε πέρσι τέτοιοι καιρό. Μα δεν ήταν σαν όλες! Ήταν γυναίκα που λες η Βάντα! Τι να στα λέω. Δεν είμαστε παντρεμένοι επτά μήνες που ο σατανάς ο αφορεσμένος τώβαλε να κάμω το φόνο και να πάρω τα βουνά. Φυγοδίκησα. Άφηνα μια γυναίκα πίσω μου, **την ίδια για το σπίτι, για το χωράφι, για τα πρόβατα, για το παιδί που θάκανα σε δύο μήνες.** Και τάβγαλε πέρα η άραχλη! Κόπηκε, που λες, χίλια κομμάτια, **και το σπίτι έβγαζε καπνό, και το χωράφι καλαμπόκι, και τα πρόβατα βόσκαγαν, και το παιδί τραγουδιώτανε στην κούνια.** Αυτά θα πεις; Αυτά είναι μικρά πράγματα. Το μεγάλο είναι τούτο. Τ' αποσπάσματα **έμπαιναν στο σπίτι, έχυναν τ' αλεύρι, φοβέριζαν το παιδί, έκαναν κατάλυμα, βάζανε μαχαίρι στο κοτέτσι.** Η γυναίκα στεκόνταν βράχος. **Τώρα τους έβριζε, ύστερα τους ξεγέλαγε, τους ξανάβριζε, τους έπαιρνε με το καλό.**

Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Η γυναίκα του Μαλή

06

Ασύνδετο &
Πολυσύνδετο
σχήμα

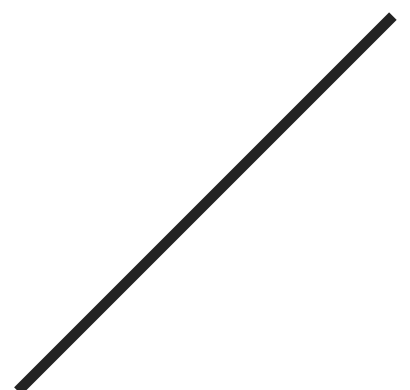

Επανάληψη

- «Δεν είν' αλήθεια, δεν είν' αλήθεια» φώναζε.
- Η μέρα φόρεσε τη νύχτα, όλα είναι νύχτα, όλα είναι νύχτα.
- Βρίσκει την πόρταν ανοιχτή, την πόρταν ανοιγμένη.
- Είναι μακριά στην ξενιτιά, είναι μακριά στα ξένα.

Επανάληψη

Όμως... Σιγά σιγά και μέρα τη μέρα άρχιζα να νοιώθω να με βαραίνει η **φθορά**. Η **φθορά** στην καρδιά, στα αισθήματα, τις προσδοκίες μου... Η **φθορά** στις σχέσεις με τους ανθρώπους, τους συναδέλφους. Κι άρχισα να παρομοιάζω τον εαυτό μου με το χρησιμοποιημένο, το «**εφθαρμένο**» εκατομμύριο που [...] το προορίζουν για την πυρά. Το πίστεψα πια στο τέλος πως ένα δεμάτι βρώμικα χιλιάρικα ήμουν, δεμένη σταυρωτά με την ετικέτα «**εφθαρμένον**».

Σοφία - Κλήμη Παναγιωτοπούλου, Το εφθαρμένον

- Μοναχή τον δρόμο επήρες, εξανάλθες μοναχή.
- Κοιμούνται τα λουλούδια, τα χόρτα όλα κοιμούνται.

08

Κύκλος

09

Μετωνυμία

Το περιέχον αντί του περιεχόμενου ή αντίστροφα.

Το αφηρημένο αντί του συγκεκριμένου ή αντίστροφα.

Τον δημιουργό αντί του δημιουργήματος

«Οι άλλοι γέροντες του νησιού, [...] όταν κάθιζαν στον καφενέ να **ρουφήξουν τον ναργιλέ**» (αντί τον καπνό του ναργιλέ).

Ανδρέας Καρκαβίτσας, η θάλασσα

*Κάτσε να πιούμε ένα **ποτήρι** (αντί: κρασί)*

***Το σχολείο** (αντί οι μαθητές) αναστατώθηκε από την είδηση.*

*«Ήταν σαν το νεογέννητο, που θα δείξει πιο ύστερα τι λογής **καρδιά** θα 'χει» (αντί χαρακτήρα / ψυχή).*

Μέλπω Αξιώτη, Εικοστός αιώνας

***Ο νόμος** (αντί οι δικαστές) τον αντιμετώπισε με επιείκεια.*

*Θα διαβάσω **Αριστοτέλη** (αντί Ηθικά Νικομάχεια).*

Το όλον αντί του
μέρους ή
αντίστροφα.

Το ένα αντί για
πολλά ή
αντίστροφα.

Το γένος αντί για
το είδος ή
αντίστροφα.

«Ήθελε τώρα να μάθει τη ντροπή του από το **στόμα** της».
Κωνσταντίνος Θεοτόκης, ακόμα

Υπάρχει έλλειψη στέγης (αντί κατοικίας)
Να βάλω ένα κεραμίδι πάνω απ' το κεφάλι μου.

«**Ο Τούρκος** κρατούσε ακόμα σκλαβωμένα τα νησιά μας
στο Αιγαίο».
Στρατής Μυριβήλης, Φυλάκιο Βήτα Δύο

«Στα είκοσι εφτά μου, είχε αποκάμει πια να μου γυρεύει η
μάννα **στεφανώματα**».
Ρέα Γαλανάκη, Ελένη ή ο κανένας

Τι να σου κάνει και αυτή η **κοπέλα!** (αντί το συγκεκριμένο
όνομα)

10

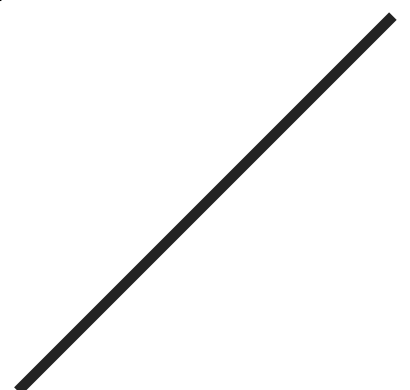
Συνεκδοχή

< 14 >

11

Οξύμωρο

- «Ελεύθεροι πολιορκημένοι» (Δ. Σολωμός)
- Κοινό μυστικό / σκοτεινό φως / Δώρον άδωρον / Τυχερός στην ατυχία του.
- «Κλείσε τα μάτια σου αν θες να Τον δεις (τον θεό)· φράξε τα αυτιά σου, να Τον ακούσεις».
- «...μια αβέβαιη βεβαιότητα πως αυτόν τον άντρα θα τον ξανάβρισκα στον δρόμο μου, παραπέρα, παρακάτω».

- Παράπλευρες απώλειες (αντί θάνατοι αμάχων)
- Κέντρα φιλοξενίας μεταναστών (αντί στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών)
- Λύσεις συμβάσεων εργασία (αντί απολύσεις εργαζομένων)
- Ακρωτήριο της καλής ελπίδας / Εύξεινος Πόντος

12

Ευφημισμός

13

Παρήχηση

< 17 >

- «Λαλεί πουλί παίρνει σπυρί» (Δ. Σολωμός)
- *Εάν τον Πάριν τελικά δέχεσαι να τον πάρεις, χαρά θα πάρωμε εμείς, θα πάρει και ο Πάρις.*
- Ξύδι ΤΟΠ. **Το** πιο νόστιμο ξύδι.
- «Βαρώντας γύρου ολόγυρα, ολόγυρα και πέρα, τον όμορφο τρικύμισε και ξάστερον αέρα· τέλος μακριά σέρνει λαλιά σαν το πεσούμεν' άστρο, τρανή λαλιά, τρόμου λαλιά, ρητή κατά το κάστρο».

- Απ' της Ανδριανούπολης τα μέρη
- Όσα από φόβο δεν ζούμε
- Άκρα του τάφου σιωπή
- Ο του βασιλέως θρόνος

14

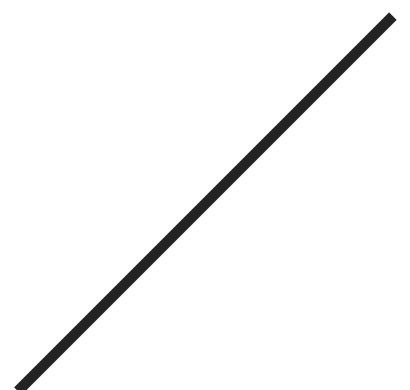
Υπερβατό

15

Άρση - θέση

- *Τα δικαιώματά δεν μας τα δώρισε κάποιος. Τα κατακτήσαμε μόνοι μας.*
- *Όχι Τούρκος. Ρωμιός είμαι.*
- *Δεν ήταν νησί. Ήταν θεριό που κείτονταν στη θάλασσα.*

- Η μύτη της έγινε μελένια, τα χείλη της καραμελένια.
- Εκπτώσεις που θα τις αποθεώσεις.
- Ψωμί, παιδεία, ελευθερία. Η χούντα δεν τελείωσε το εβδομήντα τρία.

16

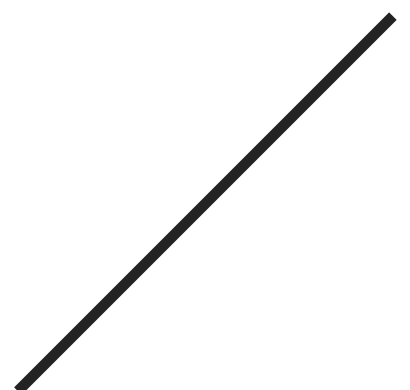
Ομοιοτέλετο

17

Μεταφορά

- *Πέτρινη καρδιά / Ο φρουρός του Άγνωστου
Στρατιώτη στέκεται λαμπάδα.*
- *Κλείνοντας την πόρτα με κρότο
χειροβομβίδας.*
- *...ένα σύννεφο σκόνης και φόβου.*
- *Κύματα κόσμου το ένα πίσω από το άλλο
περνούσαν μπροστά της στη διαδήλωση.*
- *...σήμερα διαχυτικός κι αύριο πάγος στο ίδιο
πρόσωπο, άφιλος.*

17

Μεταφορά

- «Τα νέα που σάς έφερα, σάς χάραιψαν τ' αυτιά» (Δ. Σαββόπουλος, Άγγελος εξάγγελος)
- Ονειρεύτηκε να απλώσει τα νύχια του στο καινούργιο χώμα και να βγάλει ρίζες.
- Η αγκαλιά του φωλιά, η παλάμη του κομπρέσα στο μέτωπό της και αυτή για πρώτη φορά λυνόταν στα δάκρυα παρουσία άλλου.
- Ένα πρωί, επειδή ο Διευθυντής του τού μίλησε κάπως φιλικότερα, επήρε θάρρος [...] Ο κύριος Διευθυντής τότε, μ' ένα παγωμένο βλέμμα τον εκάρφωσε πάλι στη θέση του. Κι έμεινε εκεί.» (Κ. Καρυωτάκης)

- Τα καράβια σφύριζαν σαν μεγεθυμένες καραμούζες.
- Ο ουρανός του δειλινού γυαλίζει σαν μαρμελάδα βερίκοκο.
- ...φαλακρή λες και της έξυσε το ηλίθιο κεφάλι της με γυαλόχαρτο.

18

Παρομοίωση

- Ο Ανδρέας δεν είναι πραγματικό πρόσωπο. Χρειαζόμαστε έναν φίλο και, μια και δεν έβρισκα κανέναν πρόθυμο να μου κάνει παρέα, έπλασα τον Ανδρέα. Όπως ο θεός έπλασε την Εύα για να μην είναι μόνος του ο Αδάμ στον παράδεισο. (Μαρούλα Κλιάφα)
- Από τα νεανικά του χρόνια όμως έλκει όταν, όπως η χρυσαλίδα από το φως, από τα υψηλά ιστάμενα άτομα.

18

Παρομοίωση

Έσβησα τα φώτα κι άναψα κεριά
τράβηξα στην άκρη την κουρτίνα
να 'ρθει αεράκι σαν παλιό τανγκό
και πως δήθεν θα 'ρθεις σαν μια σερπαντίνα.

Έσβησαν οι ώρες μέσα στη σιωπή
σαν ρολόι μόλις ανασαίνω
πότε θα 'ρθεις πάλι σαν την αστραπή
μήπως δεν υπάρχουν και άδικα προσμένω ;

Αναμονή, Μάνος Ελευθερίου / Στόκας

18

Παρομοίωση

< 25 >

Δέν τραγουδῶ, παρὰ γιατί μ' ἀγάπησες
στά περασμένα χρόνια.

Καί σέ ἥλιο, σέ καλοκαιριουῦ προμάντεμα
καί σέ βροχή, σέ χιόνια,
δέν τραγουδῶ παρὰ γιατί μ' ἀγάπησες.

Μόνο γιατί μέ κράτησες στά χέρια σου
μιὰ νύχτα καί μέ φίλησες στό στόμα,
μόνο γι' αὐτό εἶμαι ὠραία σάν κρίνο ὀλάνοιχτο
κι ἔχω ἓνα ρίγος στήν ψυχή μου ἀκόμα,
μόνο γιατί μέ κράτησες στά χέρια σου.

Μόνο γιατί τά μάτια σου μέ κύτταξαν
μέ τήν ψυχή στό βλέμμα,
περήφανα στολίστηκα τό ὑπέρτατο
τῆς ὑπαρξῆς μου στέμμα,
μόνο γιατί τά μάτια σου μέ κύτταξαν.

Εφαρμογή

Μαρία Πολυδούρη

01

Οξύμωρο

< 27 >

Sed ut perspiciatis unde omnis iste natus error sit voluptatem accusantium doloremque laudantium, totam rem aperiam, eaque ipsa quae ab illo inventore veritatis et quasi architecto beatae vitae dicta sunt explicabo. Nemo enim ipsam voluptatem quia voluptas sit aspernatur aut odit aut fugit, sed quia consequuntur magni dolores eos qui ratione voluptatem sequi nesciunt.

